ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ ΣΕ ΕΝΑ ΝΑΥΑΓΙΟ

Του Νίκου Κ. Γιοβανίδη/Υπεύθυνος Ε.Ν.ΑΚ

Η Ελληνική Ναυαγοσωστική Ακαδημία - **Ε.Ν.ΑΚ® παρούσα σε ναυάγια και μετά από εφιαλτικές εικόνες, που είδε η Ναυαγοσωστική μας Ομάδα με τους επικεφαλής της, έκρινε απαραίτητο να δώσει κάποιες πληροφορίες προς το κοινό, για το τι θα πρέπει να κάνει ένας απλός επιβάτης όταν βρεθεί σε μια ανάλογη θέση.**

Το κεφάλαιο «ΔΙΑΣΩΣΗ ΑΠΟ ΠΛΟΙΟ**» είναι πολύ μεγάλο και είναι αδύνατον να καλυφτεί μέσα από ένα άρθρο.**

Μπορούμε όμως να ξέρουμε μερικές κινήσεις που μπορεί να είναι σωτήριες και για μας και για τους γύρω μας.

ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΝΑΥΑΓΙΟΥ

Τις κινήσεις τις χωρίζουμε σε δύο μεγάλες κατηγορίες :

1. Τι κάνουμε πάνω στο πλοίο πριν το εγκαταλείψουμε και …
2. Τι κάνουμε όταν βρεθούμε πλέον στη θάλασσα.

ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΠΛΟΙΟ

Ένα ναυάγιο μπορεί να προκληθεί από πολλές και διάφορες αιτίες. Η διάρκεια που χρειάζεται για να βυθιστεί τελικά ένα πλοίο εξαρτάται από αυτές.
Σε ένα σύγχρονο πλοίο υπάρχει έτοιμο πλάνο εγκατάλειψης, όπου οι επιβάτες με την καθοδήγηση του πληρώματος και των ενδείξεων που αναγράφονται σε συγκεκριμένα σημεία, απομακρύνονται γρήγορα και με ασφάλεια, από το υπό βύθιση πλοίο.
Αν το παραπάνω σύστημα συγκέντρωσης και απομάκρυνσης των επιβατών δουλέψει, τότε έχουμε θετικά αποτελέσματα και ίσως χωρίς κανένα θύμα.
Το πρόβλημα όμως ξεκινάει όταν :

- δεν ενεργοποιηθούν ή καθυστερήσουν οι διαδικασίες έκτακτης ανάγκης,
- δεν υπάρχει εκπαιδευμένο πλήρωμα για να εφαρμόσει ένα συγκεκριμένο σχέδιο εγκατάλειψης και τέλος
- δε λειτουργούν από έλλειψη συντήρησης, όλα ή μέρος από τα μέσα διάσωσης του πλοίου,

Τότε δημιουργείται πανικός και επικρατεί το γνωστό ρητό **"Ο ΣΩΖΩΝ ΕΑΥΤΟΝ -ΣΩΘΗΤΩ".**
Πρώτα θύματα αυτής της έντασης, οι ηλικιωμένοι άνθρωποι, οι μάνες με τα μικρά παιδιά, οι δυσκολοκίνητοι συνάνθρωποί μας και ιδιαίτερα οι άνθρωποι με αναπηρίες (ειδικές ανάγκες).
Δε θα αναφερθούμε εδώ για την υποδομή ορισμένων πλοίων, για το τόσο ευαίσθητο και ανθρώπινο κομμάτι που έχει να κάνει με τους **ανθρώπους με αναπηρίες (ειδικές ανάγκες)** και κατά πόσο έχει προβλεφθεί και για αυτούς ειδικό σχέδιο εγκατάλειψης.
Απλώς το επισημαίνουμε γιατί πιστεύουμε ότι είναι ένα πολύ σοβαρό ζήτημα, το οποίο ξεχνάμε πολλές φορές και το παραμελούμε.

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ ΠΡΟΣΕΞΤΕ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ :

- Αν η εγκατάλειψη του πλοίου είναι πλέον δεδομένη, προσπαθήστε αν προλαβαίνετε να φορέσετε κάτι ζεστό, (μάλλινα ρούχα κλπ.) ακόμα και αν τα νερά που βρίσκεστε δεν είναι ψυχρά.

Το ανθρώπινο σώμα μέσα στο νερό, ακόμα και σε μη ψυχρά νερά, έχει μεγάλες απώλειες θερμοκρασίας.
Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα πολλά και λεπτά ρούχα, είναι πιο σωστό ντύσιμο από ένα δύο χοντρά, γιατί έτσι δημιουργείται καλύτερη μόνωση του σώματος στην απώλεια θερμοκρασίας, με τα πολλαπλά επίπεδα.

- Μη κινήστε βίαια, μη σπρώχνεστε, μη φωνάζετε και γενικά με την όλη συμπεριφορά σας, μη δυναμιτίζετε την τεταμένη ατμόσφαιρα γιατί τελικά το μόνο που θα κάνετε είναι να σπείρετε τον πανικό.

Οι πιο ψύχραιμοι βοηθήστε τους γύρω σας και προσπαθήστε να τονώνετε τους φοβισμένους και τους θολωμένους.
Να θυμόσαστε, ότι σε τέτοιες καταστάσεις, υπάρχουν άνθρωποι, που τα χάνουν τελείως, δε μπορούν να πάρουν πρωτοβουλία, κοιτάνε σαν αφηρημένοι και παρακολουθούν άβουλα. Καλό είναι να τους εντοπίσετε.
Επίσης έχουμε και το άλλο άκρο, κάποιοι έχουν αγχωθεί τόσο, που κάνουν ανεξέλεγκτα πράγματα, θέτοντας σε κίνδυνο άλλους ανθρώπους αλλά και τους ίδιους τους εαυτούς τους. Αν μπορείτε, πρέπει η επέμβασή σας να είναι δυναμική.

- Συνήθως κάτω από το κάθισμά σας, ή σε κάποιες κοντινές ντουλάπες, ή κουτιά, με ειδική σήμανση απ' έξω, υπάρχουν ατομικά σωσίβια.

Το χρώμα τους συνήθως είναι πορτοκαλί και φοριούνται στο κεφάλι σας, γύρω από το λαιμό σας, σαν σαλιάρα. Φορέστε τα αμέσως, πάνω από τα ρούχα και δέστε καλά τον ιμάντα που έχουν επάνω τους.
Ελέγξτε εάν υπάρχει το ειδικό φωτάκι νύχτας επάνω τους και αν έχουν σχοινάκι με σφυρίχτρα. Αν είναι τέτοια σωσίβια και έχουν αυτά τα δύο εξαρτήματα επάνω τους, θα σας χρειαστούν κυρίως όταν η εγκατάλειψη θα γίνει νύχτα, για να σας εντοπίσουν.

- Μόλις βάλτε το σωσίβιο, κατευθυνθείτε στα σημεία συγκέντρωσης, όπως φαίνεται από τους πίνακες που βρίσκονται στο πλοίο και επιβιβαστείτε στις βάρκες με ηρεμία και τάξη, ακούγοντας τις οδηγίες του πληρώματος.
- Αν δεν υπάρχουν βάρκες και πλήρωμα να σας βοηθήσει και επιπλέον δε βρίσκετε και σωσίβιο, προτού πηδήξετε στη θάλασσα, βρείτε κάτι που να επιπλέει, ικανό όμως να σας κρατήσει επάνω στη επιφάνεια, γιατί θα εξαντληθείτε να κολυμπάτε συνέχεια ή να κάνετε κινήσεις χωρίς λόγο.

Παρόλα αυτά να θυμάστε, ότι το ανθρώπινο σώμα επιπλέει στο νερό και δε θα δυσκολευτείτε να κρατηθείτε στην επιφάνεια. Για όσους δε γνωρίζουν καλό κολύμπι, να έχετε κάτι να κρατάτε που να επιπλέει.

- Αν τελικά πρέπει να πηδήξετε στη θάλασσα, θέλει μεγάλη προσοχή, να επιλέξετε το σωστό σημείο εγκατάλειψης.Τα καταστρώματα είναι συνήθως ψηλά και μια πτώση από τέτοιο ύψος μπορεί και σας σκοτώσει.Πέστε από μικρό ύψος και μη βγάλετε ποτέ τα ρούχα σας.Αν μπορείτε να δείτε, ελέγξτε το σημείο πτώσης σας και δώστε μεγάλη προσοχή στο τι βρίσκετε από κάτω σας.

Ποτέ μη πηδήξετε πάνω σε φουσκωτή λέμβο, γιατί μπορεί να τη σχίσετε ή να την αναποδογυρίσετε.

- Να θυμόσαστε τα βαρελάκια που βλέπετε πάνω στα πλοία είναι σωστικές φουσκωτές λέμβοι (Life rafts), τα οποία πέφτουν όπως είναι στο νερό και δε χρειάζεται να τα ανοίξετε, από πριν.

Η μόνη λεπτομέρεια, είναι να έχετε δέσει πρώτα το σχοινί που προεξέχει στο πλάι τους, σε κάποιο σταθερό σημείο του πλοίου.
Συνήθως είναι ήδη δεμένο και το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να ελευθερώστε την ασφάλεια και να κατρακυλήσουν στη θάλασσα.
Αυτά με το που πέφτουν στο νερό αυτόματα θα ενεργοποιηθεί η ειδική φιάλη που υπάρχει μέσα και θα ανοίξουν. Αν δεν ανοίξουν μετά το ρίξιμο στη θάλασσα, τραβήξτε το σχοινί με δύναμη για να ενεργοποιηθεί το σύστημα.
Πηδήξτε αμέσως και μπείτε στη σωστική λέμβο, εκεί υπάρχει ειδικό μαχαίρι για να κόψετε το σχοινί και πολλά εφόδια, που θα σας βοηθήσουν αρκετά

ΜΕΣΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Μέσα στη θάλασσα μπορεί να βρεθείτε, πάνω σε μια σωστική λέμβο ή μέσα σε κάποιο life raft (φουσκωτή λέμβο) ή το χειρότερο από όλα, να κολυμπάτε, ίσως και με κυματισμό, έχοντας ένα σωσίβιο μαζί σας στην καλύτερη περίπτωση.
Μεγάλη σημασία έχει, το που έγινε το ναυάγιο, από άποψη θερμοκρασιών που επικρατούν στην περιοχή π.χ. ζεστά νερά, ψυχρά νερά.

Πάντως όποια και να είναι η θερμοκρασία του νερού, η πρώτη και σημαντική σας κίνηση είναι <u>να απομακρυνθείτε από το πλοίο που βυθίζεται, γιατί υπάρχει κίνδυνος να σας παρασύρει μαζί του στο βυθό από τις δύνες που δημιουργούνται.</u>

Και αρχίζουν τα δύσκολα!!!

<u>ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ ΠΡΟΣΕΞΤΕ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ :</u>

- Αν το νερό είναι κρύο, τα περιθώρια επιβίωσής σας, είναι μικρά αν βρίσκεστε μέσα σ' αυτό.

Ο μεγαλύτερος κανόνας είναι να μαζέψετε τα πόδια σας προς το σώμα σας και να προσπαθήσετε να γίνετε κουβαράκι. Το σωσίβιο βοηθάει το κεφάλι σας να μένει έξω από το νερό.

Προσοχή μη προσπαθήσετε να κολυμπήσετε για την κοντινότερη ακτή, εκτός και αν είναι πολύ μα πολύ δίπλα σας. Είναι εύκολο να ξεγελαστείτε με τις αποστάσεις.

- Αν κολυμπήσετε το μόνο που θα κάνετε είναι να παγώσετε πολύ πιο γρήγορα, σπαταλώντας τη θερμοκρασία του σώματός σας. Όσο καλός κολυμβητής και να είστε, <u>το πιθανότερο είναι να μη φτάσετε ποτέ στην ακτή.</u>

Αν μείνετε όμως ακίνητοι, θα αυξήσετε τη διάρκεια ζωής σας και ίσως να είναι αυτός ο παραπάνω χρόνος που χρειάζεται για να έρθει η όποια βοήθεια, είναι κοντά.

- Αν από το ναυάγιο έχουν δημιουργηθεί κηλίδες πετρελαίου ή λαδιών, προσπαθήστε να απομακρυνθείτε από αυτές.
- Αν το θαλάσσιο ρεύμα σας πηγαίνει στα βράχια, τα πράγματα δεν είναι ευχάριστα. Προσπαθήστε αν μπορείτε, να μη πλησιάσετε γιατί αν είναι απότομα και επικίνδυνα βράχια, κινδυνεύετε άμεσα. Αν αυτό δεν είναι εφικτό, όταν πέσετε επάνω τους, γυρίστε τα πόδια σας λυγισμένα προς τα βράχια και χρησιμοποιείστε τα σαν ελατήριο.

Από τις στατιστικές γνωρίζουμε ότι δεκάδες θύματα σώθηκαν από κάποιο ναυάγιο, αλλά τελικά σκοτώθηκαν πάνω σε βράχια από τη μανία των κυμάτων της θάλασσας.

- Αν είστε στη θάλασσα χωρίς τίποτα να κρατάτε για να επιπλέετε, προτείνουμε να κάνετε το εξής.

Στη ναυαγοσωστική μαθαίνουμε στους μαθητές τη μέθοδο της **Αυτοδιάσωσης** : Σ' αυτή μπορούμε να φτιάξουμε ένα άριστο σωσίβιο μόνο με τη βοήθεια του παντελονιού μας. Απλά βγάλτε το, δέστε κόμπο τα παντζάκια του και κλείστε το φερμουάρ καλά. Φέρτε το πίσω από το κεφάλι σας και με ανοικτή τη μέση του, με φόρα τραβήξτε το μέσα στο νερό με τέτοιο τρόπο ώστε να εγκλωβίσει μέσα αέρα και να φουσκώσουν τα παντζάκια. Κατόπιν σφίξτε τη μέση και ξαπλώστε επάνω. Επαναλάβατε τη διαδικασία όταν χρειαστεί. Προσοχή στις απώλειες θερμοκρασίας.

- Αν υπάρχουν κοντά βάρκες, πλησιάστε για να επιβιβαστείτε. Ρωτήστε αν υπάρχει ελεύθερος χώρος μέσα σ' αυτές, γνωρίζοντας φυσικά τον πανικό και την ένταση της στιγμής. Μια προσπάθεια ανεβάσματος σε μια γεμάτη βάρκα από μια ομάδα ναυαγών που κολυμπούν, μπορεί να οδηγήσει ακόμα και σε ανατροπή αυτής, με άσχημα αποτελέσματα τελικά για όλους. Αν τελικά δεν υπάρχει ο παραμικρός χώρος, τότε κρατηθείτε από τα σχοινιά που βρίσκονται γύρω τους ή από τις λάβες που είναι πάνω σε αυτές. Αν πάλι δεν υπάρχει χώρος αναζητήστε κάτι που να επιπλέει πάνω στη θάλασσα.
- Αν δεν έχετε κοντά σας κάποια λέμβο, μαζευτείτε οι ναυαγοί πιαστείτε χέρι-χέρι σφικτά και αγκαλιαστείτε φτιάχνοντας κυκλικές ομάδες.

Με αυτό πετυχαίνετε, να διατηρηθείτε όσο το δυνατόν πιο ζεστοί, περιμένοντας βοήθεια.

- Αν είστε πάνω σε βάρκα και πλησιάσει κάποιος που δε μπορεί να ανέβει, βοηθήστε τον ως εξής : Δύο από σας βάλτε το χέρι σας κάτω από τις μασχάλες του και τραβήξτε τον έξω. Προσοχή χρειάζεται στο να μη μετακινηθούν όλοι οι επιβαίνοντες προς αυτή την πλευρά, από περιέργεια ή ενδιαφέρον, γιατί μπορεί να αναποδογυρίσετε τη λέμβο.
- Αν η φουσκωτή βάρκα (life raft) άνοιξε αναποδογυρισμένη ή αυτό συνέβηκε κατόπιν, μην πανικοβληθείτε αλλά επαναφέρετε αυτή στη σωστή θέση της, ως εξής : Οι σωστικές φουσκωτές λέμβοι έχουν από κάτω ένα σχοινί, δεμένο από τη μία πλευρά στη άλλη. Πιάστε το σχοινί και ανεβείτε πάνω στην άκρη της, τραβώντας την απέναντι πλευρά της λέμβου. Πέστε προς τα πίσω και με το βάρος σας τραβήξτε τη λέμβο για να έρθει στη σωστή θέση
- **ΣΗΜ.:** *Αν η παραμονή μας στη θάλασσα, μέσα στις σωστικές φουσκωτές λέμβους είναι πολυήμερη, (ωκεανός) τότε οι συμβουλές για επιβίωση είναι πλέον δεκάδες. Εμείς απευθυνόμαστε για τα Ελληνικά δεδομένα και για ένα ατύχημα μέσα στα Ελληνικά ύδατα.*